

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Indicație luminoasă

(+). Biserica noastră, cu viața din sânul său, cu prestațiile și aspirațiile sale, e puțin și, prea adesea, rău cunoscută acasă, în lumea mare a fraților. Cu atât mai vădit în străinătate. Asta din simplul motiv că lăsăm fără răspuns, prompt și la timp, opera de ponegrire a celor ce ne voiesc nouă rele. Și nu ne îngrijim nici de prieteni cari, cunoscând starea faptică, să poată și să vrea să lămuriască pe cei duși în rătăcire, reliefând totodată și părțile de lumină pură și proprie așezărilor noastre bisericești. *Viale Prela a trebuit să se trimită incoace în afaceri oficiale de Sfântul Părinte, pentruca să se convingă că Românii uniți reprezintă elita catolicismului rădăritean.*

Cât de abili sunt alții în această privință! Cum știu să lege și să păstreze prietenii prețioase, și câtă răvnă pun să plaseze, la loc și în vreme potrivită, informațiile ce-i prezintă în cea mai prielnică lumină! Nu vedem: cum și cât se vorbește în presa mondială despre catolicismul maghiar? Mai nou s'au îngrijit să treacă — prin peana păr. Petru Delattre, — până și în revista religioasă franceză „Le Christ-Roi”, drept model pentru toată lumea, viața creștină din patria Sf. Ștefan. În schimb despre noi tace cronică. Tăcem noi; tac și alții. Deși atâtea frumșeți, valori și realizări de încreștat ar fi și la noi. Din trecut și din prezent. Ce rânduri frumoase a scris păr. Korolevskij despre noi, nu odată, în „Stoudion”ul său; ce revelație pentru cercurile ierarhice ale apusului catolic cuprinzătoare a schițare de istorie a bisericii noastre strecurată de păr. I. E. Borard în „Annuaire Pontifical Catholique” de pe 1929; câte simpatii ne-a câștigat în aceleași cercuri, atât de bine gânditul studiu al d. Mariu Theodorian-Carada despre sufletul românesc, apărut în coloanele „Irenikon”ului; câtă cinste ne-a făcut în fața lumii întregi, reprezentată la congresul euharistic din Cartagena, conferința păr. canonic Bălan, și cât de bine ne-au prins și ne prind articolele măduvoase ale Preasf. Netzhhammer, cu referințe de-ale noastre făcute cunoscute lumii germane, sau succintele notițe istorice ale păr. Treamer, publicate bine de curând în revista „Fax” a benedictinilor englezi! *Tuturor acestora, și celor ce purced cu dânsii, nu le putem fi îndeajuns recunoscători pentru serviciile prestate cauzei, care nu se poate să nu ne preocupe în cea mai mare măsură.*

Se putea să rămână Preasf. Alexandru al Lugojului din rândul celor ce militează pentru mărirea Sionului românesc unit și laudat între neamuri? Nu numai năravul rău, ci și cel bun, dacă s'a prefăcut în fire, n'are lecuire. Iar noi știm că actualul arhiepiscop lugojan cât a jertfit și cât a muncit, cu vorba și cu peana, ca preot misionar în America de Nord, pentru creșterea prestigiului bisericii sale și în ochii celor de limbă și neam străin. Cum era să iasă acum din ogașa unei vechi apostolii? Numărul ultim (54—1932) al revistei „L'Unité de l'Eglise” face dovada că ierarhul Alexandru persistă pe calea de demult: ține să contribuie, cu toată greutatea cuvăntului unui arhiepiscop savant, la ridicarea nimbului bisericii sale. Splendida conferință: Biserica Română Unită în cadrul bisericii catolice, în noua ei haină franceză, e o apologie cum nu s'a scris încă alta în limbă străină, despre vitalitatea bisericii noastre și valoarea specificului românesc în catolicism. Și cui îi scapă însemnătatea acedării acestui adevăr, îndeosebi astăzi? — De-ar fi prins și urmat și de alții luminoasa indicație a ierarhului dela Lugoj! Căci vremea este.

Un pas înainte

Spre biruința dreptății — O peatră de hotar în istoria învățământului nostru teologic — Academia noastră dela Blaj va da licența în teologie — Păreri ale altora și ale noastre

(=). Pregătirea preoților este întâia grijă a Bisericii. Între zidurile școlilor teologice se plămădește viața creștină, și istoria lor este un rezumat admirabil al drumului străbătut de lumina evangheliei prin ceața veacurilor. — Dela familia de ucenici adunați în jurul sf. Augustin, până la decretul Tridentinului, și de aici până la nouile rândurile papale cuprinse în „Deus scientiarum Dominus”, cu aspra și înalta armatură științifică pe care o cer, este o cale infinită de sbucium spre lumină, de eroism al permanentei înălțări, de sistematică și anevoasă ascensiune a spiritului, care se confundă cu Biserica însăși.

Pușini și săraci și abia de două veacuri intrați în marea familie catolică, noi, Românii uniți, verificându-ne situația prin acest criteriu infalibil al educației preoțimii, nu avem motiv să ne rușinăm. Dimpotrivă, încercăm un sentiment de legitimă mândrie. Dela ucenicia duhovnicească a înaintașilor din vremea unirii la școala de preoție a lui Petru Pavel Aron, și dela acest norocos început al anului 1754 până la teologia cu patru ani a lui Lemenyi, și de aici iarăși până la înălțimea academică a sistemului de pregătire preoțească în care trăim astăzi, constatăm un progres netăgăduit, relativ rapid, o linie de dezvoltare ascendentă, care ne garantează evident trănicia și ne dă cele mai bune nădejdi pentru viitor.

Pe acest drum al progresului facem astăzi un pas înainte. Recunoscând dreptatea unei cereri vechi și mereu repetate a Bisericii noastre, ministerul Instrucțiunii și Cultelor a dat, zilele trecute, o decizie, care va rămâne peatră de hotar în istoria învățământului nostru teologic. Iată textul întreg al acestui document de mare importanță:

No. 106764/1932. Noi, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Instrucțiunii, Cultelor și Artelor:

Având în vedere prevederile art. 94 al. 3 din legea învățământului superior, în privința înființării unei Facultăți de Teologie Catolică pe lângă Universitatea din București;

Având în vedere că greutățile financiare nu îngăduie ca această înființare să se facă în forma prescrisă de lege;

Având în vedere totuși necesitatea urgentă de a avea o instituție de învățământ superior, care să dea atât clerului cât și învățământului de confesiune catolică elemente cu pregătire universitară și cu întreg prestigiul legat de titlul universitar;

Având în vedere că pentru aceasta se impune o măsură de tranziție, care să rămână în vigoare până ce dispoziția cuprinsă în art. 94 al. 3 din lege va putea să ia ființă:

DECIDEM:

Art. I. Cu începerea dela 10 Octombrie 1932, se acordă Academiei de Teologie din Blaj dreptul de a lăbra diplome de licență egale în grad și echivalente cu diplomele de licență liberate de Facultățile de Teo-

logie Ortodoxă din București, Cernăuți și Chișinău, întrucât această Academie se conformează legii învățământului superior în ce privește condițiile de înscriere a studenților și durata studiilor.

Art. II. Dl. consilier al învățământului superior e însărcinat cu aducerea la îndeplinire a deciziei de față. — Ministru, ss. D. Gusti.

Această decizie ministerială va produce, de sigur, mare bucurie în întreaga noastră biserică. Avem, deoparte, sentimentul unui început de biruință într-o cauză pentru care luptăm de mult; de altă parte nădejdea sporului de bine și progres, care se va simți în viața noastră prin ridicarea nivelului de pregătire științifică a viitorilor preoți, și prestigiul sporit pe care aceștia îl vor duce în câmpul lor de activitate mântuitoare. — Totuși, evident, și de astă dată ni-se dă numai o satisfacție parțială. Noi avem dreptul la o facultate de teologie catolică, în universitate, care să dea toate gradele de înaltă pregătire teologică: licență și doctorat. Deciziunea de mai sus ne recunoaște acest drept înscris în lege și, de sigur, nu-l vom uita mai ales noi, cari datorie avem să-l ducem la izbândă deplină.

Ne pare bine că și în cercurile ortodoxe dreptatea acestei cauze a noastre găsește tot mai multă înțelegere. Așa „Telegraful Român” din Sibiu, comentând deciziunea de mai sus, declară răspicat, că nu are nimic de zis împotriva ei. Cere același drept și pentru academii teologice ortodoxe din Ardeal. — Suntem și noi de acord cu aceasta dorință. Adecă: toate academii teologice din Ardeal, fără deosebire de confesiune, ar trebui să aibă dreptul firesc de a conferi licența, dacă împlinesc condițiile reglementare de pregătire academică, în ce privește condițiile de înscriere (bacalaureatul), durata învățământului și nivelul lui universitar. Și suntem gata să depunem toate străduințele, împreună, pentru recunoașterea acestui drept.

Nu putem însă admite motivarea „T. R.”. El pretinde acest drept în temeiul „tratamentului egal”. Fiindcă, dacă-i vorbă de asta, nedreptății suntem și rămânem tot noi. Dânsii au doară trei facultăți universitare, care conferă licență și doctorat; noi abia o academie, care va da doar licența. E clar, nu?

Cu atât mai neplăcut ne-au surprins observațiile d. prof. N. Iorga, care socotește recunoașterea acestui drept elementar nici mai mult nici mai puțin decât un „abuz”, pe care „numai îndrăzneala unită cu inconștiența” l-a putut săvârși. — De sigur, acela care a legiferat dreptul nostru la o facultate de teologie catolică în cadrele universității din Bucur

nu se poate ridica împotriva cuprinsului deciziei, care ne dă mai puțin decât prevăzuse D-Sa. Il revoaltă însă felul cum ni-s-a acordat acest drept: „printr'un jurnal al consiliului de miniștri“, în loc să se fi adus o lege specială în acest scop.

Cu tot respectul pe care îl păstrăm d-lui profesor Iorga, ne permitem a observa, că nu vedem de ce ar fi necesară o lege specială pentru a constata și verifica anumite fapte, și adevărat: dacă o școală oarecare întrunește, ori nu, condițiile cerute de legi și regulamente pentru a fi socotită academie adevărată, în noțiunea -căreia se cuprinde dreptul de-a cvalifica academic, adevărat de a conferi licența în științele respective. — Și, dacă nu ne înșelăm, chiar d. prof. Iorga, pe atunci ministru al Instrucțiunii și cultelor, este autorul moral al deciziei publicate acum. D-Sa a găsit aceasta soluție transitorie și a și dat, se pare, o rezoluție asemănătoare. Care însă nu s-a mai publicat, fiindcă între timp s-a produs, pe neașteptate, căderea dela guvern. — Atunci?

Ne vine greu să ne ocupăm aci de ultimele observațiuni pe cari le face d. N. Iorga, în acelaș articol, în legătură cu suma derizorie acordată bisericii noastre pentru a se repara, în foarte mică măsură, uriașa nedreptate pe care ne-a făcut-o tocmai guvernarea D-Sale. Nedreptate recunoscută de d. Argitoliu în fața țării întregi, și pentru vindicarea căreia guvernul Iorga a făcut făgăduințe solemne. Nu putem pricepe, cum d. Iorga, care se mândrește cu sentimentele sale față de biserică noastră, își face și acum un titlu de glorie postumă din „nedreptatea strigătoare“ — vorba este a celei mai înalte autorități pe care o are țara! — cu care a lovit preoțimea noastră săracă și necăjită.

Și nu înțelegem, cum poate acuza guvernul național-țărănesc pentru că începe a înfăptui îndreptarea care s-a promis sub cărmuirea D-Sale și era pe drum de realizare în ultimele zile ale acelei cărmuiri? — Iar insulta, ce o face bisericii noastre, pe care o socotește răsplătită de către actualul guvern pentru că i-ar servi scopurile politice, o fixăm aci simplu, fără nici un răspuns. — Respectul pe care îl avem față de profesorul Iorga, nu ne îngăduie să judecăm scrisul, profund nedrept, al politicianului, pe care ca mâine îl va desminți, suntem siguri, istoricul Iorga.

Închidem curând această paranteză durosă și pentru a nu tulbura seninul acestor șire. Indiferent și independent de felul cum temperamentul pasionat al dlui Iorga se răbobește cu actualul guvern și cu ... adevărul, Biserica noastră are tot dreptul la o clipă de bucurie neturburată. În istoria învățământului nostru teologic se deschide o epocă nouă. Nădăjdum că va fi glorioasă. Spre binele Bisericii și al neamului nostru!

Zile de primenire sufletească. Și încă de excepțional de bogată primenire sufletească. Să mai spunem că ne gândim la *misiunile populare* ținute de praznicul Adormirii Preacuratei, căruia i-a premers Dumineca din 14 August curent?

Credincioșii din *Berivoli mari* (vicariatul Făgărașului) vor pomeni încă multă vreme ceasurile petrecute în biserică, ascultând cuvântul Domnului, vestit dela altarul lor, de p. *Dumitru Neda* din Blaj. Roadele momentane s'au văzut în numeroasele mărturisiri și cuminecări făcute din acest prilej de sătenii și intelectuali participanți, spre foarte îndreptățita bucurie a p. local *Ghedeon Socol* și a p. misionar, ajutați întru ascultarea mărturisirilor de p. *Radeș* din *Berivoli mici*.

În *Găbudul* p. *Simion Deac* (distr. *Ocnele Mureșului*) munca de apostol evanghelizator a făcut-o p. *Dr. Ioan Cristea*, secretarul mitropolitan. Sute de mărturisiri și cuminecări, cât au avut de lucru într'una și frații preoți *V. Șerban* (Cluciu), *V. Șandru* (Copand) și *Fl. Pop* (Cecalaca), veniți aici în procesiune, încunjuțați de mulțimile credincioase.

Districtul *Reghinului* a avut și el parte de binecuvântarea misiunilor. Slujba de misionar la *Hodacul* p. *Leon Ternăveanu* revenindu-i, din încredințarea Reuniunii de misiuni, p. *Dr. Septimiu Todoran*, prof. de religie la școlile secundare din *Blaj* Numărul mărturisirilor și cuminecărilor trece peste trei sute. Preoți ajutători: *Alex. Donescu*, *D. Fărcaș*, *Ion Racoțian* și *Gavril Covăsan*. — Mângăieri sufletești de nedescris.

Acelaș lucru ni-l comunică și p. *Dr. Victor Pop* din *Gilău* (eparhia *Clujului*, distr. *Mănăstur*), unde tot atunci a ținut misiuni p. *Dr. Simion Chișiu*, spiritualul Seminarului teologic clujan. S'au putut mărturisi și cumineca 325 de inși, grație osteneții Fraților în *Hristos*: *I. Irimieș*, *V. Culeșdan*, *T. Herineanu* și preotul local. Biserica, de altfel, a fost tot mereu plină de lume. La slujba și procesiunea din seara încheierii au luat parte binișor peste 1000 de credincioși. (Notăm, că tot p. *Dr. Chișiu* a ținut misiuni și la *Abrud*, de sărbătoarea *Schimbării la față*).

Bun și fericit gând este gândul misiunilor *Dumnezeu* miliele ajute să se realizeze pe scară cât mai întinsă, căci mult bine rodește.

Completarea capitolului orădan. Locurile capitulare rămase vacante prin moartea regretaților *Stan* și *I. Radu* și-au primit titularii în persoana *PP. Ioan Georgescu* și *Ioan Buteanu*.

P. *Ioan Georgescu* s'a născut în *Scorel* (vicar. *Făgărașului*) la 1889. Terminând liceul la *Blaj* în 1907, e primit la teologie în *Oradea*. Acolo și face anul I de teologie — la romano-catolici, — de unde trece la *Budapesta*. Doctoratul și-l ia în *Viena*, la 1913. În acelaș an e numit prof. de religie la liceul de băieți și școala secundară de fete din *Beiuș*, mai apoi și la școala normală diecezană. Alte slujbe: prof. de teologie la *Blaj*; secretar literar al „*Astrei*“ la *Sibiu*; profesor și director de liceu la *Constanța*; inspector școlar regional tot acolo; profesor secundar la *București*; subdirector general în *Ministerul Cultelor*, și iarăși profesor secundar în *Capitală*. Treapta de cinste, la care a fost ridicat de ierarhia orădană mai nou, e o dreaptă recunoaștere a neobositelor sale străduințe și prestații sociale-culturale-literare. Ne mărginim numai la activitatea literară-științifică: se remarcă, așa zicând, încă de pe băncile școlii. Deja ca teolog colaborează la „*Unirea*“, „*Cultura Creștină*“, „*Păstorul Sufletesc*“ (dela *Șimleu*) și la alte foi și reviste. Scrie mult și la „*Calea Vieții*“ a p. *Brinzeu*. Scoate o serie bogată de lucrări valoroase. Amintim, la întâmplare: *Istoria Seminarului din Oradea*; *Episcopul Mihail Pavel*; *Istoria bisericii creștine universale*; *Dr. Ioan Rațiu*; *Prin România*; ș. a. ș. a. De prezent îngrijește scoaterea de sub tipar a unei *Apologetici* pentru școlile secundare și lucrează la compunerea unei *Istории bisericești* pentru *Academiile teologice*, scriind într'aceea și la „*Observatorul*“ din *Beiuș*, „*Vestitorul*“ din *Oradea*, „*Unirea*“ dela *Blaj* și prin alte organe de publicitate.

P. *Ioan Buteanu* e din *Dohul Sălajului*. S'a născut la 1874. Liceul-l-a terminat în *Beiuș* la 1894. Teologia a făcut-o la *Gherla* și *Budapesta*. S'a distins ca slujitor conștiințios al altarului, la care servește din 1901, când a

fost numit ca admin. parohial la *Zalnoc*, ajungând mai apoi paroh, iar în 1929 protopop onorific. La treapta canoniciei a fost ridicat din parohia *Zalnocului*, între altele multe, și în urma justei aprecieri a calității sale de excelent gospodar și chivernisitor de averi bisericești.

Firm convinși că nou aleșii membri ai capitolului orădan o să contribuie din puteri, și chiar peste puteri, dacă așa va cere lipsa, la strălucirea și de altfel strălucitei corporații în care au intrat, le dorim din toată inima: Mulți ani încă!

La „ortodoxofobia“ Blajului

— Un document grăitor —

Nu ne-am indoit o clipă măcar, că printre ortodocșii *Blajului* se mai află în număr frumos, suflete cinstitute și loiale cari, trăind de multă vreme și cunoscând ex ase raporturile locale sociale, culturale și confesionale, se vor simți jigniți de nesocotita și pătimăsa ieșire a celor ce nu s'au silit să alarmeze lumea din bun senin și fără temeuri reale cu „*prigoana*“ la care ar supune cercurile bisericești ale *Blajului* pe frații ortodocși de aci. Și nu ne-am înșelat. Fruntașii ortodoxiei locale și-au ținut de datorință să deie publicității o declarație prin care pun la punct păcătoasa încercare de mistificare a celor ce au lansat povestea cu persecuția religioasă dela *Blaj*. Dăm și noi acest frumos document de bărbăție și creștinească cinste a fruntașilor ortodocși ce l'au semnat. Iată-l:

Subsemnații credincioși ort. din Blaj, prin prezenta declarăm, că nu ne indentificăm cu declarațiile făcute de dl Emil Oltean și apărute în ziarul „Universul“ în Nr. 205 și 209 cu datele de 28 Iulie și 1 August 1932, că ort. din Blaj am fi fost și suntem persecutați din partea confrăților gr.-cat. Din contra, ne-am bucurat totdeauna atât de sprijinul moral cât și material în decursul alor aproape 30 de ani decând suntem în Blaj. Ba mai mult, în trecutele vremuri, aici am învățat să simțim să fim buni ortodocși, sfătuiți fiind să nu ne părăsim legea și neamul. Chestiunea Dlui Emil Oltean pentru care i-au fost omiși copiii din Liceu, este de natură pur personală și nu e aici locul s'o spunem pentru ce, și nici nu cade în sarcina noastră; de altfel credem, că și Dnii din anturajul înalt Prea-Sfântului Arhiepiscop dela Sibiu îi cunosc calitățile. — Blaj, la 9 August 1932. Subscriși: Arcadiu Ienășel m. p., Nicolae Mărza m. p., Traian Novac m. p., Ilie Stroia m. p., Alex. Șerban m. p. Ș. a. ș. a.

La rândurile de mai sus nu avem multe de adaus. Atâta doar că lumea de bunăcredință are încă odată prilejul să vadă de ce suflet sunt conduși cei ce aruncă cu noroiu în obrazul *Blajului* unit, și pe ce căi încearcă să-și realizeze așa de puțin ortodoxele gânduri de ponegrire ale unei cărmuiri confesionale care nici când n'a știut să prigonească pe nime pentru convingerile sale religioase, altele ca ale ei. Pe studenții români ortodocși ce au venit la așezămintele ei de cultură și pe negustorii și meseriașii români ortodocși mai puțin ca pe oricine.

Cuvântul deschis și cinstit al localnicilor ce au semnat prezenta declarație face de prisos discuta cu invectivele răutăcioase ale cutărui uitat de sine montat de cine știe ce aduși de vânturi lipsiți de conștiință. Rămâne acum să vedem cum își va face datorința de informatoare imparțială și onestă a lumii cetitoare presa, care a dat loc în coloanele sale atacurilor îndreptate, cu atâta răutate, împotriva *Blajului* unit.

Baia-mare în haină de sărbătoare.

De praznicul Adormirii Preacuratei orașul de reședință al Preasf. Alexandru al Maramureșului a fost mărturia unor feștivities religioase cum nu mai văzuse: *s'a sfințit catedrala* vlădicească.

Ceriu a luat parte și el la această bucurie obștească, cu dor dorită și creștinește așteptată (paraclis și predică zilnic, tot postul Sântei Marii). Vreme frumoasă, cu soare prietenos. Și lume peste lume, încă din presară. Numărul celor veniți la această solemnitate se ridică mult peste 10.000, cât nu-i mai poate cuprinde lăcașul Domnului, deși tixite-i sunt tinda, nala, altarul, corul și toate unghiurile. Cu toate acestea grosul mulțimilor, împeștriate de grupuri numeroase din toate trel județele eparhiei (Satumare, Sălaj, Maramureș) caută să urmăriască, pe cât i-se putea, de afară, din oborul bisericii, de pe grilajul de fier din jurul ei și din piață, mersul slujbei și cuvântul dela înserat al Arhiereului.

Așa se întâmplă și a doua zi, după o noapte petrecută de mille de pelerini, în priveghere, cântece și rugăciuni, asemenea creștinilor din veacurile prime. Liturghia pontificală, în cadrele căreia se continuă și se desăvârșește consacrarea Catedralei, e o splendoare. Marele Păstor slujește încunjurat de aproape toți protopopii tractului. Și cuvântează: împede, apăsat, autoritar, lapidar și convingător, mănecând din afirmația apostolului: De va strica cineva casa Domnului, strica-l va pe el Domnul, căci biserica lui Dumnezeu sfântă este, carea sunteți voi (1 Cor. 3, 17). Ascultă, fascinați, autoritățile locale și județene, civile și bisericesti, române și străine (între alții pâr. prelat R. Hamon, reprezentând eparhia latină de Satu-mare, iar pâr. Aug. Maghiar cea română, de Oradea), și toată lumea cealaltă. Cetele celor ce se cuminecă nu se mai sfârșesc. Lu liturghia arhierească împărțășanille se fac din trel potire și totuși abia se ajunge. Asta înafară de alte două liturghii la cari deasemenea s'au cuminecat sute și sute. Tâlcul: pe lângă evlavia oarecum firească a poporului din acele părți, a mai contribuit în măsură foarte mare la aceasta și indulgența învoită de ierarh pentru acest prilej. De notat, că intelectualii nu s'au lăsat întrecuți în manifestarea pietății de poporul de rând.

Toate acestea s'au petrecut într'un cadru de decor artistic. Biserica în flori; stâlpi din piață îmbrăcați în ghirlande de brad; pădure de steaguri naționale și de ale Papei, totul aranjat feeric, lăudând priceperea și devotamentul d. V. Murășan, curatorul bisericesc, și a celorlalți ce s'au ostenit și au jertfit pentru reușita acestei serbări neuitate, dintre cari nu putem uita îndeosebi pe dd. Stefan Suciu și Cornel Boghina. Acesta din urmă conducătorul corului care a desfătat asistența cu prestațiile corale elevatoare de suflete. — Incheierea s'a făcut cu banchetul de peste 150 persoane la hotel Ștefan, după recepțiile cu prilejul cărora și-au adus omagiile sale Arhiereului: Capitlu, prefectura, comandantul de grăniceri, cultele minoritare, școalele, studențimea din București, credincioșii ruteni și alții mulți!

Lumea românească, abstrăgând dela considerentele de ordin bisericesc și strict duhovnicesc, are și motive de ordin național să se bucure de solemnitățile sfințirii Catedralei din Baia-mare. Tot pe acea dată aranjaseră adecă la Baia-mare serbări mari naționale și ungurii. Acestea au trecut însă aproape nebagate în seamă. Toate străzile fiind împânzite de cruci și prapori purtați de fete tinerele, în mijloc de lume ce cânta românește, efectul celorlalte serbări a dispărut cu totul. — Lucru ce trebuie reținut.

Nouii leviți. Ședința consistorială de Miercuria trecută a hotărât asupra primirilor la sf. teologie. Din mulțimea de 73 de recurenți au fost aleși, deocamdată, patru sprezece.

Pentru Roma au fost primiți: Aurel Leuțiu și Liviu Pandrea. Pentru Blaj: Vasile Băcilă, Vasile Biriș, Ioan Cipariu, Ioan Mihaiu, Ioan Mihălțan, Ion Pădurean, Ionel Pădurean, Nicolae Pepine, George Radu, Simion Șarlea, Teodor Tripșa și Laurian Țălnariu.

A rămas să se decidă ulterior asupra unui al trellea, care va să fie trimis la Roma, și asupra încă a doi sau trei cărora, eventual, li-se va putea face loc la Blaj.

Mare bărbat de stat și preot model totodată. Figura providențială a dispărutului *† Dr. Ignățiu Seipel* continuă să preocupe presa continentală. Fără îndoială că în special pe cea germană. Și ca să fim și mai preciși: cu deosebire pe cea catolică austriacă. Cel trecut în lumea veșniciei odihne a lăsat dăre puternice de lumină ce atrag, cu putere de vrajă, privirile celor rămași în urmă.

„Mântulorului Austriei“, cum e numit de compatrioții săi, era vlenez sadea. Hirotonit în 1899, la vârsta de 23 de ani, o vreme face pe păstorul sufletesc într'o parohie din Austria de jos. În același timp propunea și religia la o școală secundară. Se ridică repede: în 1908 docent privat la univ. vieneză; în 1909 prof. univ. ordinar de morală la univ. din Salzburg, unde mai redactează și gazeta „Katholische Kirchenzeitung“. De-aci revine la Viena, înlocuind, la morală, pe răposatul prof. univ. Schindler. Puțin înainte prăbușirii monarhiei intră, ca ministru al lucrărilor publice și a ocrotirilor sociale, în cabinetul Lammasch. Și cu aceasta i-se începe cariera politică militantă în stil mare. În trel rânduri e cancelar al Austriei. Ca atare călătorește în 1922 la Praga, Berlin, Verona și Geneva; depune stăruinți, pertractează cu cei tari și mari a neamurilor, și izbutește să încheie convențunea din 4 Oct. 1922 pentru acțiunea internațională de ajutorare a patriei sale, pe care astfel o scapă de pierirea sigură la care o dusesse inflația bugetară și foametea. În plămâni cu glonțul de revolver al atentatorului socialdemocrat Jaworek (1 Iunie 1924), în 1926 cutreeră Germania, Franța, Olanda, Svedia, Italia, Elveția, Cehoslovacia și America, pledând pretutindenea cu succes cauza țării sale. Și-a petrecut viața într'o strădanie neobosită, pentru Dumnezeu și pentru patrie. Cum zice arhiepiscopul-principe Dr. Rieder: Dat i-o fost se lucreze mult și să sufere mult.

Din 2 August c. acest prelat „auster până la mucenicie în viața lui particulară“ (Nichifor Crainic) și unul din cei treisprezece mari bărbai de stat ai lumii moderne, cum este socotit fostul cancelar Seipel, își doarme somnul de veci. Averele private, rămasă după el: O bibliotecă frumoasă, un ceas de buzunar și o foarte neînsemnată sumă de bani, — moștenire vrednică de cel ce a creat echilibrul noului stat austriac și i-a dat fisionomia pe care o are astăzi. Rugile făcute de el zilnic, la altarul la care zilnic slujia, nu se putea să plece dintr'o altă mentalitate și să rămână fără roade ca cele cunoscute.

Noi Românii încă avem motive să vărsăm o lacrimă caldă pe gila ce-i acopere rămașișele pământestii. În vremuri grele pentru noi ne-a fost prieten sincer și devotat. Profesorul Dr. Seipel a fost dintre cei mai fervenți adepți ai realizării planului unei Austrie Mari federaliste, plan adesea discutat în palatul Belvedere din Viena de dânsul, fostul principe moștenitor Franz Ferdinand, actualul primministru Dr. Vaida-Voevod și regretatul Aurel C. Popovici. Iar când, în cursul războ-

lului mondial, tribunalele militare pronunțau cu nemiluita sentințele de osândire la moarte, advocații celor osândiți dintre ai noștri tot în Dr. Seipel au găsit apărătorul influent, care nici când n'a pregetat să intervină pentru cei amenințați, salvând viața atâtoro dintre ei. Delegațiunile compuse din persoane și membri a familiilor celor mântuiți de el odinioară, și cari i-au prezentat omagiile când, în calitate de cancelar a vizitat Bucureștii, sunt dovezi vii și destule de recente, cari nu mai pot fi scoase din conștiința românească. — Facă-l Domnul parte cu dreptul! (R. Negru).

Pas isbutit. În ziua de 13 Aug. corul *mixt al catedralei* noastre, sub conducerea profesorilor Gh. Veliciu și C. Cherebățiu, a făcut o excursiune la Sovata-băi, unde în seara de 14 August a *concertat*, într'o sală a Palatului magistraților.

Sala mică, dar cu mult gust împodobită, a fost abia încăpătoare pentru publicul care a venit să asculte modesta noastră reuniune, nici de jumătate de an înghebată. În schimb oaspeții băilor au rămas încântați de reușita concertului, cu atât mai mult, că am avut și preșiosul concurs artistic al Doamnei Elena col. Anton. Acompaniamentul de pian a fost executat de talentatul pianist Toduția, absolvent al conservatorului din Cluj.

La isbânda materială și morală peste așteptări a acestui prim pas făcut de tânăra noastră reuniune corală înafară Blajului, au contribuit mult și pâr. Ion Moldovan care, — grație bunelvoinei a d. Ion Pop și a Surorii Tereza, — s'a îngrijit de coriști și coriste să fie găzduți gratuit în Palatul Magistraților, masa luându-o tot gratuit la Căminul „Sf. Iosif“, al surorilor congreganiste din Blaj. Excursia prin împrejurimile pitorești ale stațiunii balneare a condus-o, ca vechiu cunosător al locului, pâr. Ștefan Pop, dir. liceului nostru de băeți.

Inceputul odată făcut, avem toată nădejdea că se va continua pe calea apucată, corul catedralei blăjene asigurându-și loc de cinste în lumea muzicii românești.

Știri mărunte

Personale. *Măine, la ora zece a. m., agiul și abilul nostru medic arhidiecezan și prof. de medicina pastorală la Academia teologică din Blaj, d. Dr. Virgil Baican, va încheia, la Cluj, în capela Căminului Surorilor din Str. Avram Iancu, căsătorie religioasă cu simpatica dș. Elvira Mureșan, fiica pâr. Dumitru Mureșan din Chechișul Sălajului. — Felicitările noastre!*

S'au început slujbele românești în biserica Universității clujene. Amăsurat cunoscutului acord încheiat între Statul Român și Vatican, Românii uniți au câștigat dreptul să-și aibă slujba lor, în fiecare Duminică și sărbătoare bisericască și națională, înainte de masă, în impozanta biserică a piariștilor, de pe lângă Universitatea clujană. Folosindu-se de acest drept, mâine, în 21 August, Preasf. Iuliu va celebra, la orele 11, în sobor de preoți, cea dintâiu sf. liturghie românească în această biserică. Tot cu acest prilej se va face și instalarea preotului bisericii din chestie în persoana pâr. Dr. Alexandru Ciplea, distinsul nostru colaborator.

Pelerinajul dela mănăstirea Nicula. Și în acest an, ca în toți anii, la sfântul lăcaș de închinare din apropierea Gherlei, au alergat, de praznicul Adormirii Preacuratei, mii și mii de credincioși. Un spectator evaluează la 30.000 numărul pelerinilor veniți aici de pe

Câmpie, de pe Someș, Bihor, Sălaj și Maramureș, unii făcând cale de 6—7 zile în șir cu 4—5 ore somn la noapte. De nevoile sufletești ale mulțimilor s'au îngrijit 16 preoți în frunte cu p. canonic Dr. Bojor. Serbările dela Nicola și-au atins culmea cu liturgia pontificală din ziua praznicului, săvârșită în liber, și cuvântarea însuflețită și însuflețitoare a p. episcop Iuliu al Clujului. — De și-ar avea cât mai curând și această mănăstire locuitorii săi firești și statornici: călugării! În scurtă vreme ar deveni unul din cele mai puternice centre stabile de atracție sufletească ale Ardealului.

Locale. Duminica viitoare, a 10-a după Rusalii, va predica în catedrală p. Dr. *Septimiu Todoran*, prof. de religie la școlile noastre secundare.

— Blajul bătrân se retrage, făcând treptat loc celui nou Vechea clădire dela Nr. 10 din Str. Regina Maria a fost dărâmată, ca în locul ei să se ridice o nouă casă parohială. Cunosătorii Blajului istoric învâluie însă în cutele celei mai pioase amintiri *icoana căsuței ce nu mai este*, căci se leagă de ea o bună parte de istorie școlară locală. Cu vre-o șaptezeci de ani în urmă umilele ei încăperi cuprindeau adecă cea dintâiu școală elementară de fete a Blajului. Dintre școlărițele de atunci una singură mai este astăzi în viață: venerabila matroană R. Coltor, mama p. canonic și subsecretar de stat Dr. Ioan Coltor, care și amintește încă bine, și cu drag, de dascălițele sale Maria Covaciu și Ana Hubert — asta din urmă nemțoaică — precum și de profesorii Balint, Sârba și Crișan dela liceul de băieți, cari propuneau și aici.

Minunea dela mănăstirea Radna. Ziarele aduc știrea că, de S. Maria-Mare din acest an, la vestitul loc de pelerinaj, care este mănăstirea p. franciscani din Radna, s'a întâmplat o minune mare: fetița de 11 ani, născută mută, a unor părinți români uniți dintr'un sat al Hunedoarei a început dintr'odată să vorbească. Miracolul s'a produs pe când grupul de credincioși, între cari era și fetița cu mama sa, urcau Calea Crucii. Cele dintâiu cuvinte, strigate din răspuțeri, ale copilului favorizat de Maica Domnului, au fost: Marie! și: Mamă! — De notat că, după spusele mamei fetii, idea alergării la scutul Preacuratei le-a venit părinților numai în extremis. Dupăce adecă încercaseră să-și vindece copila colindând zadarnic cu ea pela diferiți medici și specialiști.

Au sosit monezile de argint. Banca Națională comandase mai de mult, la Londra, bani de argint, cari să înlocuiască hârtiile de câte 100 Lei de acum. O parte a stocului comandat a sosit deja la Constanța, sub pavilion englez, cu vaporul »Runou«, în noaptea spre Duminica trecută. Transportul actual e prins în 100 lăzi și cântărește 60.000 Kg. Al doilea a părăsit deja portul Liverpool și va sosi pela începutul lui Septembrie. Noua monedă va fi pusă în circulație zilele acestea.

Apel literar. Ni-se cere publicarea rândurilor ce urmează: »Astra« literară și științifică a hotărât să publice o istorie a literaturii române-ardelenești: 1850—1916. Cu adunarea și coordonarea materialului m'a însărcinat pe mine. Dintre scriitorii acestei epoci trăesc mulți, care ar putea contribui cu lămuriri despre sine și alții (prieteni literari). Li rog să ne ajute *colaborând*, și anume: 1. scriindu-mi date biografice exacte (cât se poate mai amănunțite); 2. indicând revistele și ziarele, în care-au publicat (și cele »provinciale«); lămurind și multele pseudonime; 3. trimițând exemplare din operele lor; 4. dând lămuriri despre dezvoltarea lor și influențele suferite; c'o vorbă: dând lămuriri folositoare *dreptei* înfățișeri a figurei lor. Vorba este ca dintr'un *tot* mai însemnat decât se crede evoluția literară-ardelenească — anterioară unității naționale — să apară cât mai clară. Despre literați morți aș ceti bucurios documente, înapoiindu-le după cetire. În vorbă *literari* cuprind și pe femei! *G. Bogdan Duică*. Adresa. În August și Sept.: Sibiu, Tribunal 16. Apoi: Cluj, Berde 4.

Telefonul „Unirii“

B. Lugoș. V-ați găsit beleaua cu p. Hergan, care deschide imense perspective istorice, pentru a încadra după cuviință epocalul eveniment pe care îl constituie »Ortodoxia în Tievaniul-mare« pe coloanele ultimului număr din »Foaia Diecezană« a Caransebeșului. Nu se glumește cu unul care »e pe calea progresului«, ca Sf. Sa. Nici nu mai poți sufla un cuvânt în fața unei argumentări definitive, ca aceasta: »Dar bine, tocmai acolo, (la Roma) n-am nimeri găsirea de sine noi români cari în senz material neavând încotro am suferit subjugări, dari cari am ținut totdeauna și ținem la libertatea sufletească și de credință, care libertate Papa n-a respectat-o și nu vrea nici de cum s'o respecte. Dovadă inchiizițiile...« — Am continua, dar spațiul nu mai îngăduie. Ajunge însă acest model de proză literară și adânc teologică. În vorbe scurte, ni-se desleagă marea taină, dece ortodocșii trag mai tare spre protestanți decât spre Roma. Fiindcă ei vreau libertatea credinții. Adecă: să creadă fiecare cum îl taie capul. — Strașnică ortodoxie.

D. București. Chestiunea am lămurit-o în primul din numărul nostru trecut. Nu avem nimica de adăugat. Pentru cei de bună credință ajunge. Fiind că lucrurile sunt, într'adevăr, extrem de simple. »Blajul« n'are nici în clin nici în mănec cu tărăboiul stăruit în jurul locului unde e vorba să se ridice viitoarea biserică ortodoxă. Treaba Primăriei și a curatoratului pravoslavnic, cari își vor căuta dreptatea la forurile competente. Dacă am fi răutăcioși, am dori câștig de cauză actualilor »mucenici« ai ortodoxiei. Fiindcă cine cunoaște Blajul, știe ce admirabil loc de construcție este răpa »Aleului«. — Preferăm însă să nu avem în chestiuni atât de teribile nici măcar dorinți. Afară de una: să vedem odată înălțându-se plănuita zidire. Dacă nu din alt motiv, cel puțin pentruca să scăpăm de anumite dificultăți în legătură cu viața religioasă a elevilor ortodocși dela școlile noastre. — Se pare că nici tirana Primărie nu e de altă vrere. Le-a dat doar și ajutoare din bugetul comunal, în sumă egală cu cele acordate uniților, cari încă sunt în pragul clădirii unei biserici. Și, în afară de »Aleul« buclucaș, frații au și alt loc de clădit. Exact acolo, unde avem și noi. Prigoana este, deci, cum se vede, teribilă. — De ce dar atâtea țipete și tânguiri? Nu știm. Cam dăm, așa, cu socoata. Mucenicia ortodoxă din Ardeal, mai ales la Blaj, este o meserie destul de rentabilă. Regățeni se înduioșează la astfel de suferinți și... dau bani. Exact ceea ce lipsește martirilor dela Blaj pentru a putea începe clădirea. — Și încă ceva. Se mai gândesc frații și așa: poatecă și Primăria va sări să vindece durerile profesionale atât de cumplite, cu niscai albăstrele de-ale Băncii Naționale. — Socoteala nici nu-i proastă. Păcat că n'are nume prea onorabil. Dar cu asta nu și-au bătut capul niciodată precucernicii!

I. Sibiu. Oficialitatea ortodoxă nu și-a schimbat de loc atitudinea politică. Nu o poate face. În chip necesar, ea execută voința anumitor cluburi politice, din cazanele cărora a ajuns în fruntea bisericii dominante. De aceea, acum ca și în trecut, țipă cu disperare la vederea cărmuirii național-tărăniste. În publicații mai mult ori mai puțin oficiale, ca și în cele pentru popor. Cum e »Lumina Satelor«, de pildă. Și nu odată scapă din nevinovatul condei dreptmăritor mici răutăți și candidie insinuațiuni cari calcă alături de adevăr. Dar cucernicii s'au obișnuit de mult să nu se mai sinchi-sească de micile chitbușuri morale, cum e arțăgosul »adevăr«. — De aceea e firesc, că în partidul național-tărănesc abia au mai rămas câțiva preoți ortodocși. Un fel de eroi, cari au rezistat celor puternici. — Ceea ce nu-i împiedecă pe aceștia să acuze partidul pomenit pentru această dezertare și absență a preoților pravoslavnic. Și să ceară corectarea, impunându-i parlamentari — preoți — cari până acuma au făcut altă politică. — Minunată și neînțeleasă mai e părădnica asta de gândire pravoslavnică!

P. Boroză. Chităm primirea abonamentului pe 1931.

V. Aiud. Am primit abonamentul pe jumătatea a doua a anului curent.

B. Baia mare. Am primit 300 Lei. Achitat până la 30. VI 1932.

Oficiul parohial. Dragu. Am primit abonamentul pe anul curent.

F. Dej. Chităm primirea sumei de Lei 400, abonament pe 1931 și 1932.

V. Dej. Am primit abonamentul pe 1931.

T. Giula. Am primit abonamentul pe o jumătate de an.

H. Louvain. Am primit suma trimisă.

Biserica. Mănăstur-Copalnic. Am primit abonamentul pe anul curent.

C. Târgu-Mureș. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

Oficiul parohial. Sănmărtinaul de Câmpie. Am primit abonamentul pe o jumătate de an.

Școala Superioară de menaj »Sf. Tereza«, Cluj

Aviz școlar

Școala Superioară de menaj »Sfânta Tereza« Cluj Str. Avram Iancu 58, se deschide în 15 IX c. va avea cl. I-a și IV-a au curs elementar și în curs superior, (curs-normal) an I. Taxa de întreținere 11.000 Lei, Taxă de clădire 500 Lei, Taxă de inciere 200 Lei, Taxă școlară 1600 Lei. Externele plătesc o taxă de 500 Lei în plus.

Cererile se înalteaază către Direcțiunea Școlii Superioare de menaj »Sfânta Tereza« Cluj Str. Avram Iancu 58 până la 10 IX 1932. Prospecte se pot primi atât din Cluj precum și din Blaj dela Institutul Recunoștinței. Direcțiunea.

Direcțiunea Căminului studentelor »Sf. Maria« Cluj

AVIZ

În căminul »Sf. Maria« Cluj, Str. Avram Iancu 58, se primesc până la 120 studente în următoarele condiții de plată:

Taxă de întreținere 15.000 Lei; care taxă se achită în 3 rate și anume: 5000 Lei la intrare, 5000 Lei la întoarcere, din vacanța de Crăciun, 5000 Lei la întoarcere din vacanța de Paști.

Mai achită fieștecare studentă 500 Lei taxă de clădire, 500 Lei taxă pentru uzarea mobilierului și 200 Lei taxă de bae.

Cererile se înalteaază direct la Cămin. Cluj.

Direcțiunea.

Școala Superioară de menaj »Sf. Tereza«, Cluj

Concurs

La Școala Superioară de menaj »Sfânta Tereza«, Cluj, Str. Avram Iancu 58, sunt vacante posturile de maestre la bucătării și la călcat-spălat.

Pot concura maestre cari au diploma dela școala de specialitate; cu preferință vor fi angajate acelea cari sunt de un timp oarecare în învățământ.

Cererile se înalteaază la Direcțiunea școlii, Cluj, Str. Avram Iancu 58.

Întreprindere de pompe funebre. Fond. 1892

Inștiințare

Aduc la cunoștința Onor. Public că mi-am mutat prăvălia de pompe funebre în curtea casei. Asortiment bogat în cosciuguri de brad, stejar și metal. Prețurile le-am redus. Servesc ca și până acum, conștient și după dorința fiecăruia. — Rog sprijinul Onor. Public.

Văd. ECATERINA OLTEAN

Caut un ucenic cu patru clase secundare.

2-3

LIBRĂRIA ANGA, CLUJ.

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

foșt

SCHIEB & KAUNTZ
Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de primă calitate ca înainte de războiu, executate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă